BUSINESS મિત્ર

નવા નાણાકીય વર્ષમાં શેરબજાર કેવું રહેશે, રોકાણકારોમાં ચિંતાના વાદળો

નાણાકીય વર્ષ 2025-26માં સેન્સેક્સે 7 ટકા અને નિફ્ટીએ 5 ટકા નકારાત્મક વળતર આપ્યું

ભારતીય શેરબજારે પાંચ વર્ષ પછી નકારાત્મક વળતર આપ્યું

મુંબઈ, તા. 31 : નાણાકીય વર્ષ 2025-26 માં, સેન્સેક્સે 7 ટકા નકારાત્મક વળતર આપ્યું હતું, જ્યારે નિફ્ટીએ 5 ટકા નકારાત્મક વળતર આપ્યું હતું. ભારતીય શેરબજારે લગભગ 5 વર્ષ પછી નકારાત્મક વળતર આપ્યું છે. આ પહેલા, 2019-2020 માં બજારે નકારાત્મક વળતર આપ્યું હતું. માર્ચ મહિનો ભારતીય શેરબજાર માટે ખૂબ જ ખરાબ રહ્યો હતો. આ મહિને સેન્સેક્સ 11.48 ટકા, નિફ્ટી 11.14 ટકા અને બેંક નિફ્ટી 15.95 ટકા ઘટ્યો હતો, જેની પાછળનું મુખ્ય કારણ ઈરાન-ઈઝરાયેલ અને અમેરિકા યુદ્ધ છે.

જોકે, આ પુર્વે જ એઆઇના બબલની પાછળ આઈટી શેરોમાં જોરદાર કડાકો ચાલી રહ્યો હતો, અને આ કડાકો હજુય ચાલુ જ છે. હજુય આઈટી શેરોમાં કળ વળી નથી, ત્યારે મીડલ ઈસ્ટના યુદ્ધના તણાવે નવો વળાંક લીધો છે અને છેલ્લા 33 દિવસથી ચાલી રહેલા યુદ્ધથી ભારતીય સહિત વૈશ્વિક બજારોમાં ભારે કડાકા ભડાકા જોવા મળ્યા હતા.

આવતીકાલે નવા નાણાકીય વર્ષની શરૂઆત થઈ રહી છે, ત્યારે રોકાણકારો માટે આ વર્ષ કેવું રહેશે, તેની રોકાણકારોને ચિંતા સતાવી રહી છે. હજુય મીડલ ઈસ્ટ યુદ્ધ ઠંડુ પડવાનું નામ લેતી નથી, અને તેની પાછળ અનેક પરિબળો નકારાત્મક બની રહ્યા છે. જેમ કે ક્રુડ ઓઈલના ભાવો ઉછળવા, કોમોડિટીઝમાં ભારે ચઢઉતાર, ફુગાવો ઉંચે જવાની દહેશત અને આ બધાની સાથે શેરબજારમાંથી વિદેશી રોકાણકારોની સતત વેચવાલીના કારણે ભારતીય શેરબજારની હાલત પાતળી થઈ છે અને તેની અસર સમગ્ર વર્ષ ઉપર પડી હતી. એટલું જ નહીં, માત્ર માર્ચ મહિનામાં જ સેન્સેક્સે 11.48 ટકા, નિફ્ટીએ 11.14 ટકા અને બેન્ક નિફ્ટીએ 15.95 ટકા તૂટયા હતા અને તેના લીધે રોકાણકારોની સંપત્તિમાં રૂ. 50 લાખ કરોડથી વધુનું ધોવાણ થઈ ચૂક્યું છે.

નિષ્ણાતો કહે છે કે બજારમાં ઘટાડાથી રોકાણકારો નિરાશ થયા છે. ખાસ કરીને કોવિડ દરમિયાન શેરબજારમાં રોકાણ કરનારા રોકાણકારો વધુ નિરાશ થયા છે. તેઓ પહેલીવાર બજારમાં આટલો મોટો ઘટાડો જોઈ રહ્યા છે. જોકે, બજારમાં ઘટાડો રોકાણ માટે એક તક છે. જોકે, આ વખતે ઘટાડો થોડો અલગ છે. નિષ્ણાતો કહે છે કે મધ્ય પૂર્વમાં ચાલી રહેલા યુદ્ધને કારણે અનિશ્ચિતતા રહે છે. યુએસ રાષ્ટ્રપતિ ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પના સમાધાન માટે પ્રયાસો છતાં, ઈરાને હાલમાં સમાધાન કરવાનો ઈન્કાર કર્યો છે. દરમિયાન, ક્રુડ ઓઈલના ભાવ ઊંચા રહે છે, જે વૈશ્વિક અર્થતંત્ર માટે જોખમ વધારે છે.

નાણાકીય વર્ષ 2026માં બજારમાં નોંધપાત્ર ઘટાડો થયો હોવા છતાં, કેટલાક શેરોએ પોઝિટિવ રિટર્ન આપ્યું છે. જેમાં બીઈએલ, શ્રીરામ ફાઈનાન્સ જેવી કંપનીઓનો સમાવેશ થાય છે. જ્યારે ટીસીએસ, આઈટીસી, ઈન્ટરગ્લોબ એવીએશન, ટ્રેન્ટ જેવી કંપનીઓમાં મોટો ઘટાડો જોવાયો હતો.

યાર્ન બજાર સુરત
(GST સાથેના ભાવ)

નરેશ / મુકેશ ઘીવાળા
૩૫૧૬૪૪૬ - ૨૫૯૯૯૭૪

પ્રફુલ/સાલાસર/કેપલોન	**રૂ.**	૭૫/૩૬ ''	૧૩૫	-----	---
૩૦/૨૪ બ્રાઇટ	૨૬૯	૫૦/૩૬ ''	૧૪૬	૮૦/૭૨ બ્લેક રોટો	૧૪૦
૩૦/૩૬ એફડી	૨૭૬	૫૦/૪૮ SD/ક્રેપ	૨૩૦	**ગાર્ડન**	
લોકલ		**RIL રિલાયન્સ**		૪૯/૨૪ એફડીવાય	૧૧૪.૫૦
૬૨/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૪૧	૯૦/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૩૬	૩૦/૧૪ ક્રિમ્પ	૧૮૦
૬૮/૩૬	૧૩૯	૧૧૪.૧૩ રોટો	---	૬૨ ક્રિમ્પ	૧૪૨
૭૨/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૩૮	૧૦૦ ટેક્ષ	૧૩૫	૬૮ ક્રિમ્પ	૧૪૦
૯૦/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૩૪	**વેલનોન** (જીએસટી સાથે)		૭૨ ક્રિમ્પ	૧૩૯
૮૪/૪૮ ક્રિમ્પ	૧૩૫	૮૦/૭૨ રોટો	૧૪૧	૭૫ ક્રિમ્પ	૧૩૮
૩૦/૧૪ ક્રિમ્પ		૮૦/૭૨ ફોલ્ડર	૧૪૭	૮૦ ક્રિમ્પ	૧૩૫
૮૦/૭૨ રોટો.	૧૩૮	૧૬૦ ડીસ્કેટ	૧૪૭	૮૦/૭૨ રોટો	૧૩૯
૮૦/૩૬ રોટો.	૧૩૯	---	---	૩૦/૨૪ બ્રાઇટ	---
૧૫૦/૪૮બ્રાઇટ	૧૨૯	૮૦/૧૦૮ ''	૧૨૪	૩૦/૩૬ એફડી	---
				TPM	૧૩૮

તેલ બજાર સુરત
૧૫ કિલોના ભાવ

સીંગતેલ (૧૫ કિ.)	૩૧૩૦	કોપરેલ	૫૫૦૦
સીંગતેલ (૧૫ લિ.)	૨૯૩૦	વનસ્પતિ ઘી	૨૪૫૦
સીંગતેલ (૫ લી)	૯૭૦	સનફ્લાવર	૨૬૫૦
કપાસીયા (૧૫ કિ.)	૨૫૮૦	તલતેલ	૪૯૦૦
કપાસીયા (૧૫ લિ.)	૨૩૫૦	દિવેલ	૨૪૫૦
કપાસીયા (૫ લિ.)	૮૩૦	મકાઇ તેલ	૨૬૦૦
સરસીયું તેલ	૨૮૫૦		

જથ્થાબંધ ખાંડબજાર
પ્રતિ ક્વિન્ટલ ભાવ (રૂ.)

મહારાષ્ટ્ર	
એમ-૩૦ (ભરવાલાયક)	૪૪૦૦
એમ-૩૦	૪૩૫૦
એસ-૩૦	૪૨૫૦
ગુજરાત	
એમ-૩૦	૪૨૫૦
એસ-૩૦	૪૧૫૦

સોના-ચાંદી સુરત
(ટેક્ષ સહિત)

સટાન્ડર્ડ સોનું	૧૫૨૨૫૦
તેજાબી સોનું	૧૫૨૧૬૦
દાગીના-૨૨ કેરેટ	૧૪૪૬૪૦
દાગીના-બીએસઆઈ હોલમાર્ક	૧૪૯૨૦૫
સોનાનાં બિસ્કીટ	૧૫૨૨૫૦૦
ચાંદી (૯૯૯)	૨૪૧૫૦૦
ચાંદી સિક્કા	૨૪૩૦૦૦

ઈરાન યુદ્ધ વચ્ચે ભારતમાંથી ડિઝલની નિકાસમાં 20 ટકાની વૃદ્ધિ

ભારતીય રિફાઇનરી કંપનીઓના નફામાં નોંધપાત્ર ઉછાળો જોવાયો

નવી દિલ્હી, તા. 31 : મધ્ય પૂર્વમાં ચાલી રહેલા ઈરાન યુદ્ધે વૈશ્વિક ક્રુડ ઓઈલ માર્કેટની સ્થિતિ બદલી દીધી છે. એક અહેવાલ મુજબ, ભારતીય રિફાઈનરીઓએ ક્રૂડ ઓઈલ અને રિફાઈન્ડ ઈંધણ વચ્ચે વધતા માર્જિનનો લાભ લેવા માટે માર્ચમાં ડીઝલ નિકાસમાં 20 ટકાનો મોટો વધારો કર્યો હતો. આના કારણે રિફાઈનરીના નફામાં નોંધપાત્ર ઉછાળો આવ્યો છે.

શિપિંગ ડેટા અનુસાર, માર્ચમાં વિદેશી બજારમાં ડિઝલનો દેખાવ મજબૂત રહ્યો. 1થી 28 માર્ચ દરમિયાન ડિઝલની નિકાસ વધીને 12.9 મિલિયન બેરલ થઈ, જે ફેબ્રુઆરીમાં 10.74 મિલિયન બેરલ હતી. રસપ્રદ વાત એ છે કે, ડિઝલની નિકાસમાં વધારો થયો હોવા છતાં, કુલ પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદન નિકાસમાં આશરે 8 ટકા ઘટાડો થયો છે.

ઈરાન યુદ્ધ અને હોર્મુઝસ્ટ્રેટ નજીક ચાલી રહેલા તણાવને કારણે ડીઝલ અને જેટ ઈંધણ જેવા મધ્યમ ડિસ્ટિલેટનો પુરવઠો ઘટી ગયો છે. ક્રુડ ઓઈલના ભાવ અને ડિઝલ અને પેટ્રોલ જેવા રિફાઈન્ડ ઉત્પાદનોના ભાવ વચ્ચેના તફાવતને ક્રેક સ્પ્રેડ કહેવામાં આવે છે.

યુદ્ધને કારણે, ડિઝલ અને જેટ ઈંધણ માટે ક્રેક સ્પ્રેડના ભાવ તેમના ઉચ્ચતમ સ્તરે પહોંચી ગયા છે. જ્યારે પેટ્રોલ માર્જિન સ્થિર રહે છે, ત્યારે ડિઝલ અને જેટ ઈંધણનું વેચાણ રિફાઈનરીઓ માટે વધુ નફાકારક સાબિત થઈ રહ્યું છે. બદલાતી વૈશ્વિક પરિસ્થિતિઓના પ્રતિભાવમાં, ભારતીય ઓઈલ કંપનીઓએ તેમના ઉત્પાદન અને નિકાસ પેટર્નમાં ફેરફાર કર્યા છે. કંપનીઓ હવે વધુ વળતર આપતા ઉત્પાદનોને પ્રાથમિકતા આપી રહી છે. આ જ કારણ છે કે એકંદર નિકાસમાં ઘટાડો થવા છતાં ડિઝલની નિકાસ વધી રહી છે. મધ્ય પૂર્વમાં સપ્લાય ચેઈન વિક્ષેપોને કારણે યુરોપ અને અન્ય એશિયન દેશોમાં ડિઝલની અછત સર્જાઇ છે, જેને ભારતીય રિફાઈનરીઓ તેમના પોતાના પુરવઠા દ્વારા પૂરી કરી રહી છે.

ક્રુડના ભાવ વધારાથી ફુગાવાનો દર 0.60 ટકા વધી શકે

ક્રુડ ઓઇલ 115 ડોલરને પાર થવાથી રૂપિયો અને જીડીપી વૃદ્ધિદર પર પણ અસર વર્તાશે : રેટિંગ એજન્સી

મુંબઇ, તા. 31 : પશ્ચિમ એશિયામાં તણાવને કારણે વૈશ્વિક સ્તરે ક્રુડ ઓઇલના ભાવ વધી રહ્યા છે.

રેટિંગ એજન્સી કેરએજ ગ્લોબલના મતે, ક્રૂડ ઓઇલના ભાવમાં બેરલ દીઠ દર 10 ડોલર પ્રતિ બેરલનો વધારો ભારતમાં છૂટક ફુગાવામાં 60 બેસિસ પોઇન્ટનો વધારો કરી શકે છે.

દરમિયાન, ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પે જણાવ્યું હતું કે તેમની પ્રાથમિકતા ઇરાનના ક્રુડના સંશાધનો પર કબજો મેળવવાની છે. તેમના નિવેદન બાદ, બ્રેન્ટ ક્રૂડના ભાવ આજે પ્રતિ બેરલ 115 ડોલરને વટાવી ગયા. કેરએજ ગ્લોબલના મતે, ક્રુડ ઓઇલના વધતા ભાવ ભારતીય અર્થતંત્ર અને સામાન્ય માણસના ખિસ્સા પર અસર કરી શકે છે.

ભારત તેની ક્રુડ ઓઇલની જરૂરિયાતો માટે મોટાભાગે પશ્ચિમ એશિયા પર નિર્ભર છે, તેથી ત્યાં પરિસ્થિતિ બગડવાથી ભારતના ચાલુ ખાતાની ખાધ, જીડીપી વૃદ્ધિ અને રૂપિયાના મૂલ્ય પર દબાણ વધશે. શરૂઆતમાં, ઓઇલ માર્કેટિંગ કંપનીઓ આ બોજ પોતે ઉઠાવી શકે છે, પરંતુ જો કિંમતો લાંબા સમય સુધી ઊંચી રહે છે, તો ગ્રાહકો પર આ બોજ નાખવો જરૂરી બનશે.

ટ્રમ્પે જણાવ્યું હતું કે ઇરાનનું ક્રુડ તેમની પ્રિય વસ્તુ છે. તેઓ ઇરાનના મુખ્ય તેલ નિકાસ કેન્દ્ર, ખાર્ગ ટાપુ પર સરળતાથી નિયંત્રણ મેળવી શકે છે, જે દેશની ક્રુડ નિકાસનો આશરે 90 ટકા હિસ્સો ધરાવે છે.

વિશ્લેષકોનું કહેવુપં છે કે, હાલમાં ક્રુડના ભાવ 115 ડોલર પ્રતિ બેરલની આસપાસ બોલાઇ રહ્યા છે અને જો ક્રુડ ઓઇલના ભાવ 120 ડોલરને પાર કરશે અને તે ટકી રહેશે તો અનિયંત્રિત ફુગાવો જોવા મળશે અને તેના પરિણામે વૈશ્વિક મંદીના ભણકારા વાગી શકે છે.

અત્રે ઉલ્લેખનીય છે કે, 28મી ફેબ્રુઆરીથી મીડલ ઇસ્ટમાં તણાવ શરૂ થયો, ત્યારબાદ માર્ચ મહિનામાં ક્રુડ ઓઇલના ભાવમાં લગભગ 60 ટકા જેટલો વધારો થયો છે. જે 1990ના ગલ્ફ વોર પછીનો સૌથી મોટો એક મહિનાનો વધારો છે. ફેબ્રુઆરીના અંતમાં બ્રેન્ટ ક્રુડ 72.48 ડોલર પર બંધ થયો હતો, જે હવે 115 ડોલરની ઉપર ચાલી રહ્યો છે.

અગાઉ સપ્ટેમ્બર, 1990માં સદ્દામ હુસૈનના કુવૈત પરના આક્રમણ દરમ્યાન એક જ મહિનામાં ક્રુડના ભાવ 46 ટકા વધ્યા હતા. નિષ્ણાતો માને છે કે, આ યુદ્ધ ટુંકમાં સમાપ્ત નહીં થાય તો ક્રુડનો ભાવ 150થી 200 ડોલર પર પહોંચી શકે છે.

સુકન્યા સમૃદ્ધિ-PPF સહિતની નાની બચત યોજનાના વ્યાજદર યથાવત રહેશે

સતત નવમા ક્વાર્ટરમાં વ્યાજદર સ્થિર રહ્યા

નવી દિલ્હી, તા. 31 : ભારત સરકારે એપ્રિલ-જુનના પ્રથમ ક્વાર્ટર માટે નાની બચત યોજનાઓ જેવી કે પીપીએફ, પોસ્ટ ઓફિસ એફડી, સુકન્યા સમૃદ્ધિ યોજના સહિતની વિવિધ યોજનાઓના વ્યાજદરમાં કોઈ ફેરફાર કર્યા નથી. ઉલ્લેખનીય છે કે, આ સતત નવમું ક્વાર્ટર છે કે જેમાં વ્યાજદર યથાવત રહેશે. સરકારે છેલ્લે ડિસેમ્બર 2023માં વ્યાજદરમાં વધારો કર્યો હતો. પીપીએફ પર 7.1 ટકા અને સુકન્યા સમૃદ્ધિ યોજના પર 8.2 ટકા વ્યાજ મળતું રહેશે. નાની બચત યોજનાઓ પર વ્યાજદર 4 ટકાથી લઈને 8.2 ટકા સુધીના રહેશે.

અનુસંધાન... પાના છેલ્લાનું

આગથી બચવા...

સ્મીમેર હોસ્પિટલ ખસેડ્યા હતા. જ્યાં તબીબોએ તેમને મૃત જાહેર કર્યા હતા. મૃતકોમાં 65 વર્ષીય શેહનાઝ બેગમ, 18 વર્ષની હુસના, 28 વર્ષની શબીના, 19 વર્ષની ખુશનુમા અને 4 વર્ષીય માસૂમ સુભાનનો સમાવેશ થાય છે.

પ્રાથમિક તપાસમાં જાણવા મળ્યું છે કે, મકાનમાં સાડીનાં પેકિંગ અને સ્ટોન વર્કનું કામ થતું હતું. જેના કારણે ઘરમાં મોટી માત્રામાં સાડીઓ, ફોમ મટિરિયલ અને જ્વલનશીલ કેમિકલ્સનો જથ્થો સંગ્રહિત હતો. આગ આ જથ્થામાં પ્રસરી જતાં મિનિટ્સમાં આખું મકાન ચપેટમાં આવી ગયું હતું. ફાયર વિભાગના ચીફ ફાયર ઓફિસર બસંત પરિખના જણાવ્યા મુજબ 8x10 ફૂટના રૂમમાં 8થી 10 ટન જેટલો સામાન ભરેલો હતો, જે અત્યંત જ્વલનશીલ હતો. આગ લાગતા જ ઝેરી ધુમાડો ફેલાતાં અંદર ફસાયેલા લોકો ગૂંગળાઈ ગયા હતા. પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ વાયરિંગ અથવા સ્વીચ બોર્ડ નજીકના કેમિકલયુક્ત ફોમમાં સ્પાર્ક થતાં આગ લાગી હોવાની શક્યતા વ્યક્ત કરવામાં આવી છે. આ ઘટના બાદ સમગ્ર વિસ્તારમાં શોક અને અરેરાટીનો માહોલ છે, જ્યારે મોટી સંખ્યામાં લોકો ઘટના સ્થળે ઊમટી પડ્યા હતા.

નાનકડી રૂમમાં...

સાડી પર ચરકનું કામકાજ કરતાં હોવાનું જાણવા મળ્યું છે. જેના પગલે ઘરમાં સાડીઓનો મોટા પ્રમાણ જથ્થો હોવાની સાથે સાથે જ્વલનશીલ કેમિકલ પણ હતું. આ સાડીના જથ્થા અને કેમિકલ સુધી આગ પ્રસરતાં જ આખેઆખું ઘર ગણતરીના સમયમાં જ ચપેટમાં આવી ગયું હતું અને પરિવારના તમામ સભ્યો કંઈ સમજે-વિચારે એ પહેલાં જ તેઓ કાળનો ભોગ બન્યા હોવાનું જાણવા મળે છે.

ધુમાડો થતા...

હતો. ગેસના બાટલામાં લીકેજ થવાને કારણે આગ લાગી હતી. ત્યાં ફોમ અને સાડીઓનું કામ ચાલે છે, એટલે ફોમે ખૂબ ઝડપથી આગ પકડી લીધી.

ઘરમાં જે લોકો હતા, તેઓ ગભરાઈને પાછળના રૂમમાં જતા રહ્યા અને દરવાજો અંદરથી બંધ કરી લીધો. પરંતુ ફોમમાં કેમિકલ હોવાને કારણે અને સાડીઓએ આગ પકડતાં ઝેરી ગેસ અને ધુમાડાને કારણે રૂમની અંદર જ તેમનાં મૃત્યુ થયાં હતાં. સ્થાનિક લોકોએ તરત જ આગ તો ઓલવી નાંખી હતી, પણ જ્યારે પાછળનો દરવાજો ખોલ્યો ત્યારે અંદર બધા મૃત હાલતમાં મળી આવ્યા હતા. ફાયર બ્રિગેડ સમયસર પહોંચી શકી નહોતી. કારણ કે, રસ્તામાં લોકોએ આડેધડ બાઈક, ટેમ્પો અને ગાડીઓ પાર્ક કરી હતી. આ પ્રકારનું 'ફોમ' ખૂબ જ ખતરનાક છે, જે ગરમીમાં આપોઆપ પણ આગ પકડી શકે છે. સરકાર આ બાબતે યોગ્ય પગલાં ભરે અને રસ્તાઓ ખુલ્લા કરાવે તેવી અમારી માંગ છે.

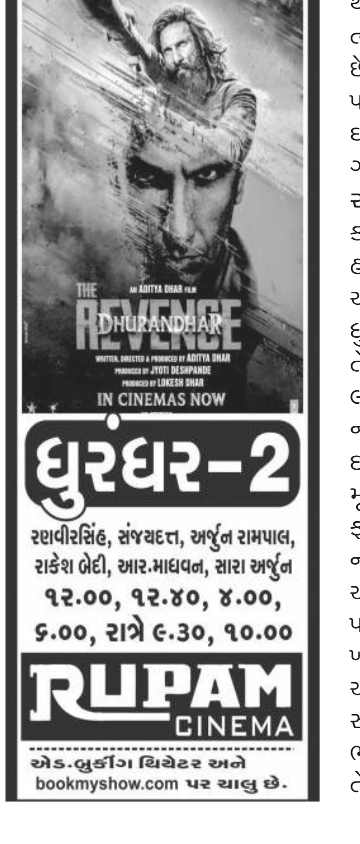

પંદર દિવસમાં...

ખાતેના વિયરથી જ આ વોટર મેટ્રો દોડાવવા માટેનું ગોઠવી દેવામાં આવ્યું છે. વોટર મેટ્રો વિયરથી શરૂ કરીને કામરેજના ગાયપગલા સુધીના 27 કિ.મી.ના અંતરમાં દોડશે. આ માટે આવતીકાલે 1લી એપ્રિલે સત્તાવાર જાહેરાત કરવામાં આવનાર હોવાથી લોકોમાં ભારે ચર્ચાઓ જોવા મળી રહી છે.

LPGની ભારે...

જિલ્લામાં માત્ર બે જ પેટ્રોલ પંપને પરવાનગી મળશે અને તે પણ માત્ર 5,000 લિટરના મર્યાદિત જથ્થા સાથે. લાખોની વસતી ધરાવતા સુરત જેવા મહાનગરમાં આટલો અલ્પ જથ્થો 'ઊંટના મોઢામાં જીરા' સમાન સાબિત થઈ રહ્યો છે.

શહેરી વિસ્તારોમાં સ્થિતિ વધુ ગંભીર છે કારણ કે ગ્રામ્ય વિસ્તારોની જેમ અહીં લાકડાં કે અન્ય બળતણના પરંપરાગત વિકલ્પો ઉપલબ્ધ નથી. સાંકડા રહેઠાણોમાં લાકડાના ચૂલા પર રસોઈ કરવી વ્યવહારિક રીતે શક્ય નથી. બીજી તરફ સસ્તા અનાજની દુકાનોમાંથી પણ કેરોસીનનો કાપ મૂકી દેવામાં આવ્યો છે, ત્યારે પેટ્રોલ પંપ પરથી મળનારી આશા પણ હવે ધૂંધળી જણાય છે. કલેક્ટર કચેરી દ્વારા કયા પંપને એલોટમેન્ટ આપવું અને કયા વિસ્તારની જરૂરિયાત વધુ છે, તેનો નિર્ણય લેવામાં વિલંબ થઈ રહ્યો છે. આમ, સરકારના દાવાઓ અને વાસ્તવિકતા વચ્ચે મોટું અંતર જોવા મળી રહ્યું છે.

'અમે વર્ષો જૂના પ્રાઇમસનો ઉપયોગ કરવાનું વિચાર્યું પણ કેરોસીન જ મળતું નથી': કોકિલાબેન બિંદ

એલપીજી ગેસના સંકટ વચ્ચે પાંડેસરા વિસ્તારમાં રહેતા કોકિલાબેન બિંદે પોતાની વ્યથા ઠાલવતા જણાવ્યું હતું કે, '15 દિવસ પહેલાં બુક કરાવેલો નવો સિલિન્ડર હજી સુધી ઘરે પહોંચ્યો નથી. ચાલુ સિલિન્ડર પણ હવે ખાલી થવાની અણી પર છે, તેથી અમે મજબૂરીમાં વર્ષો જૂનો પ્રાઇમસ કાઢ્યો છે. કમનસીબી એ છે કે બજારમાં ક્યાંય કેરોસીન મળતું નથી. સરકાર કહે છે કે હવે પેટ્રોલ પંપ પર કેરોસીન મળશે, પણ તે ક્યારે અને કઈ પ્રક્રિયાથી મળશે તેની કોઈ જ સ્પષ્ટ જાણકારી અમારી પાસે નથી.'

ગેસ લાઇનવાળા...

કેરોસીન આપવામાં નહીં આવે. જોકે ઈન્ડસ્ટ્રિયલ વિસ્તારોમાં આવેલા પેટ્રોલ પંપો પર કેરોસિન ઉપલબ્ધ રહેશે. કેરોસિન મેળવવા માટે રેશન કાર્ડ ફરજિયાત નહીં હોય, પરંતુ ધારકનાં નામ અને વિગતો નોંધ્યા બાદ જ કેરોસિન અપાશે. આ વ્યવસ્થા ખાસ કરીને તે લોકોને ધ્યાનમાં રાખીને બનાવવામાં આવી છે.

દ.ગુ.થી કેળાં,...

હોર્મુઝની ખાડી થઈ જતા જહાજો અટકતા દક્ષિણ ગુજરાતથી કેળાં, ટામેટા, દ્રાક્ષ અને કેરીનો એક્સપોર્ટ ખોરવાતા બાગાયતી ખેડૂતોને નુકસાન થયું છે. ઈરાનથી ઈમ્પોર્ટ થતાં કીવી અને સફરજનનો ઈમ્પોર્ટ બંધ થતાં ફ્રોઝન ફ્રૂટમાં 15 થી 20% ભાવો વધ્યા છે. અત્યારે કેટલાક ફળો યુદ્ધની સ્થિતિમાં લાંબા ડાયવર્ઝનવાળા રીતથી ફળો લાવી રહ્યા હોવાથી ટ્રાન્સપોર્ટેશન ખર્ચ વધતા ભાવો વધી રહ્યા છે. ડોલર સામે રૂપિયાનું અવમૂલ્યન થતાં ઈરાનથી આવતા ફળો સદંતર બંધ થઈ ગયા છે.

સુરત એપીએમસી.ના ડિરેક્ટર બાબુભાઈ શેખે જણાવ્યું હતું કે, હોર્મુઝની ખાડી થઈ ન્યૂઝીલેન્ડ, પોલેન્ડ, સાઉથ આફ્રિકા, અમેરિકા, ઈટાલી અને ફ્રાન્સથી સફરજન ઈમ્પોર્ટ થાય છે. વિયેતનામથી ડ્રેગન ફ્રૂટ, સાઉથ આફ્રિકાથી પેર, પેરુથી બ્લ્યુ બેરી અને ઈરાનથી કીવી અને સફરજન ઈમ્પોર્ટ થતાં હતા. એ ફળોનો ઈમ્પોર્ટ અટકી ગયો છે. દક્ષિણ ગુજરાતમાં ભરૂચ નર્મદા જિલ્લાથી ઉમરગામ સુધી કેળાં, કેરી, ટામેટા અને દ્રાક્ષ મુંબઈના નહાવા શેવા પોર્ટથી એક્સપોર્ટ થતાં એ એક્સપોર્ટ ખોરવાતા બાગાયતી ખેડૂતોને કરોડોનું નુકસાન વેઠવાનો વારો આવ્યો છે. તેઓ ડોમેસ્ટિક માર્કેટમાં માલ સપ્લાય કરી રહ્યાં છે. એને લીધે જોઈએ એવો ભાવ મળી રહ્યો નથી.

એક્સપ્રેસ વે...

ઈશ્વરસિંહ પટેલની દરમિયાનગીરી નિર્ણાયક બની હતી. તેમણે સરકાર અને NHAI સમક્ષ ઉદ્યોગો અને સ્થાનિક ટ્રાફિકની સમસ્યાને ધ્યાને રાખીને જોરદાર રજૂઆત કરી હતી. જેના પરિણામે NHAI પોતાનો નિયમ છૂટો આપતાં દહેગામથી માત્ર 10 કિલોમીટરના અંતરે આવેલા પુનગામ ખાતે એન્ટ્રી-એક્ઝિટ પોઇન્ટને મંજૂરી આપી દીધી હતી.

હોર્મુઝની સામુદ્રધુની પછી હવે બાબ અલ-મંડાબનો દરિયાઈ માર્ગ ખોરવાશે?

ટુ ધ પોઇન્ટ
■ સંજય વોરા ■

ઈરાન યુદ્ધને કારણે હોર્મુઝની સામુદ્રધુનીનો દરિયાઈ માર્ગ બ્લોક થઈ ગયો છે. આ સાંકડી ખાડીમાંથી પસાર થતી સ્ટીમરો પાસે ઈરાન સ્ટીમર દીઠ ૨૦ લાખ ડોલરનો ટોલટેક્સ વસૂલ કરી રહ્યું છે. ઈરાન માટે તો કમાણીનો નવો રસ્તો ખૂલી ગયો છે. હોર્મુઝની ખાડીમાંથી દુનિયાનો ૨૦ ટકા ખનિજ તેલ અને કુદરતી ગેસનો જથ્થો પસાર થાય છે. આ ચીજોના ભાવો વધવાને કારણે દુનિયાના અનેક દેશોમાં કટોકટીનો માહોલ પેદા થયો છે. આટલું ઓછું હોય તેમ ઈરાનના સહયોગી હુથી બળવાખોરો દ્વારા હવે રાતા સમુદ્રને હિન્દ મહાસાગર સાથે જોડતા બાબ અલ- મંડાબ નામના સાંકડા દરિયાઈ માર્ગને બ્લોક કરવામાં આવ્યો છે. આ માર્ગે દુનિયાનો આશરે દસ ટકા ઊર્જાનો પુરવઠો પસાર થાય છે. આ રીતે દુનિયાની ૩૦ ટકા ઊર્જા સંકટમાં મુકાઈ ગઈ છે.

યમનના હુથી બળવાખોરો સપ્તાહના અંતે ઈરાન યુદ્ધમાં પ્રવેશ્યા છે. હોર્મુઝ સ્ટ્રેટની નાકાબંધીથી પ્રભાવિત વૈશ્વિક દરિયાઈ ક્રુડ ઓઇલના વેપારને બીજો આંચકો હુથી બળવાખોરો દ્વારા આપવામાં આવ્યો છે. શિયા લઘુમતીનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા ઈરાન સમર્થિત સશસ્ત્ર લશ્કરી જૂથ હુથીઓએ અગાઉ ઇઝરાયલને ચેતવણી આપી હતી કે તેમની આંગળીઓ ટ્રિગર પર છે. તેમણે શનિવારે ઇઝરાયલી લશ્કરી સ્થળો પર મિસાઇલો છોડી દીધી હતી. હુથીઓ યમનના પશ્ચિમી દરિયાકાંઠાના કેટલાક ભાગો પર નિયંત્રણ ધરાવે છે, જેમાં લાલ સમુદ્રના બંદરી શહેર હોદેદાહનો સમાવેશ થાય છે. હુથીઓ અરબી દ્વીપકલ્પના વિરુદ્ધ છેડે આવેલા બાબ અલ-મંડાબ સ્ટ્રેટ દ્વારા પસાર થતી માલવાહક સ્ટીમરોને ધમકી આપી રહ્યા છે. એક અનામી ઈરાની અધિકારીએ અલ જઝીરા નામની ચેનલને જણાવ્યું હતું કે જો ખાર્ગ ટાપુ પર અમેરિકા ભૂમિમાર્ગે હુમલો કરશે તો ઈરાન હુથી બળવાખોરોનો ઉપયોગ કરીને બાબ અલ-મંડાબ ખાતે એક નવો મોરચો ખોલી શકે છે. ૨૦૨૩ ના અંતમાં હુથી વિદ્રોહીઓએ શિપિંગ લેન પર હુમલા કર્યા તે પહેલાં વિશ્વના ક્રુડ તેલનો દસથી ૧૨ ટકા હિસ્સો બાબ અલ-મંડાબ દ્વારા મોકલવામાં આવતો હતો.

બાબ અલ-મંડાબ એક અરબી શબ્દ છે, જેનો અર્થ આંસુઓનો દરવાજો થાય છે. આ સ્ટ્રેટ લાલ સમુદ્રને એડનના અખાત અને હિંદ મહાસાગર સાથે જોડે છે. આશરે ૧૦૦ કિલોમીટર લાંબો અને ૩૦ કિલોમીટર પહોળો દરિયાઈ માર્ગ યમનને જીબુટી અને એરિટ્રિયાથી અલગ કરે છે. એશિયાથી યુરોપ જતાં જહાજોને સુએઝ નહેર સુધી પહોંચવા માટે આ માર્ગમાંથી પસાર થવું પડે છે. વૈશ્વિક વેપારનો આશરે ૧૨ ટકા અને કન્ટેનર ટ્રાફિકનો ૪૦ ટકા ભાગ સુએઝ નહેરમાંથી પસાર થાય છે. ૨૦૨૩ ની શરૂઆતમાં બાબ અલ-મંડાબનો પીક ફ્લો ૮૭ થી ૯૩ લાખ બેરલ દૈનિક હતો. ડિસેમ્બર ૨૦૨૩ ના મધ્ય સુધીમાં બાબ અલ-મંડાબ સ્ટ્રેટમાંથી પસાર થતાં ટનેજમાં ૫૦ ટકાથી વધુનો ઘટાડો થયો છે અને કેટલીક શિપિંગ કંપનીઓએ કેપ ઓફ ગુડ હોપના ચકરાવા દ્વારા ટ્રાફિકને ડાઇવર્ટ કર્યો છે. હુથીના કારણે ૨૦૨૪ અને ૨૦૨૫ દરમિયાન બાબ અલ-મંડાબ દ્વારા શિપિંગ પર અસર ચાલુ રહી હતી. આ દરિયાઈ માર્ગ ભારત માટે પણ ખૂબ મહત્ત્વ ધરાવે છે. નિષ્ણાતોને ડર છે કે જો આ માર્ગ પણ બંધ થઈ જાય તો વિશ્વના ઘણા દેશો મંદીમાં ફસાઈ શકે છે.

ઈરાન યુદ્ધને કારણે હોર્મુઝ સ્ટ્રેટ બંધ થઈ ગઈ ત્યારથી સાઉદી અરેબિયા જેવા દેશો બાબ અલ-મંડાબના દરિયાઈ માર્ગે વિશ્વને ક્રુડ ઓઇલ સપ્લાય કરી રહ્યા છે.પૂર્વ-પશ્ચિમ પાઇપલાઇન દ્વારા ક્રુડ તેલયાન્બુ બંદર સુધી પહોંચાડવામાં આવે છે અને પછી લાલ સમુદ્ર દ્વારા વિવિધ દેશોમાં પહોંચાડાય છે. હોર્મુઝ પછી જો બાબ અલ-મંડાબ પણ બ્લોક કરી દેવામાં આવશે તો સાઉદી અરેબિયાનો તેલનો વેપાર પણ ખોરવાઈ જશે અને વિશ્વ માટે એક મોટી આપત્તિ આવશે. જો આ જળમાર્ગ સંપૂર્ણપણે અવરોધિત થઈ જાય, તો તેનાં નોંધપાત્ર આર્થિક પરિણામો આવી શકે છે. એવી આશંકા છે કે જો હુથીઓ દ્વારા બાબ અલ-મંડાબ બ્લોક કરી દેવામાં આવશે તો તેલના ભાવ પ્રતિ બેરલ ૧૫૦ ડોલર સુધી પહોંચી શકે છે, જેના કારણે વૈશ્વિક ફુગાવો આસમાને પહોંચશે, પુરવઠા શૃંખલા ખોરવાઈ જશે અને ઘણા દેશોની અર્થવ્યવસ્થા મંદીમાં પણ સરી શકે છે. બાબ અલ-મંડાબ પણ ભારત માટે ખૂબ મહત્ત્વનું છે. ભારત તેની ઊર્જા જરૂરિયાતોનો નોંધપાત્ર હિસ્સો આયાત કરે છે અને આ પુરવઠાનો નોંધપાત્ર હિસ્સો આ માર્ગ દ્વારા પસાર થાય છે. આ માર્ગમાં કોઈ પણ વિક્ષેપ તેલ અને ગેસ પુરવઠામાં વિલંબ કરશે, આયાત ખર્ચમાં વધારો કરશે, જેની સીધી અસર ઉદ્યોગ અને સામાન્ય જનતા પર પડશે. વધુમાં, યુરોપ સાથે ભારતના વેપારને પણ અસર થઈ શકે છે, કારણ કે આ માર્ગ એશિયા-યુરોપ કનેક્ટિવિટીનો મુખ્ય આધારસ્તંભ છે. આંસુના દરવાજા તરીકે ઓળખાતી આ સામુદ્રધુની હવે વર્તમાન પરિસ્થિતિમાં ખરેખર વિશ્વને હલાવવાની ક્ષમતા ધરાવે છે, કારણ કે વૈશ્વિક વેપારની ગતિ તેની સ્થિરતા પર આધારિત છે.

સદીઓથી બાબ અલ-મંડાબ એશિયા, આફ્રિકા અને યુરોપ વચ્ચેનો મુખ્ય વેપાર માર્ગ રહ્યો છે, પરંતુ તાજેતરનાં વર્ષોમાં વધતા લશ્કરી તણાવને કારણે વૈશ્વિક પુરવઠા શૃંખલાઓ પર ગંભીર અસર પડી છે. ૧૮૬૯ માં સુએઝ કેનાલના ઉદ્ઘાટન પછી બાબ અલ-મંડાબ સ્ટ્રેટનું મહત્ત્વ વધ્યું, જેના કારણે એશિયા અને યુરોપ વચ્ચેનો દરિયાઈ મુસાફરીનો સમય નોંધપાત્ર રીતે ઓછો થયો હતો. તેને વિશ્વના સૌથી મહત્ત્વપૂર્ણ ચોકપોઇન્ટ્સમાંનો એક માનવામાં આવે છે, જ્યાં કોઈ પણ વિક્ષેપ સીધો વૈશ્વિક અર્થતંત્રને અસર કરે છે. ભૌગોલિક રીતે, બાબ અલ-મંડાબ સ્ટ્રેટ લગભગ ૩૨ કિલોમીટર પહોળી છે અને મધ્યમાં સ્થિત પેરીમ ટાપુ તેને બે ચેનલોમાં વિભાજીત કરે છે. પશ્ચિમી ચેનલ ઊંડી અને પહોળી છે. આંતરરાષ્ટ્રીય શિપિંગ માટે પશ્ચિમી ચેનલ મુખ્ય માર્ગ છે, જ્યારે પૂર્વીય ચેનલ પ્રમાણમાં છીછરી હોવાથી તેનો ઉપયોગ સ્થાનિક શિપિંગ માટે થાય છે. જો આ જળમાર્ગ બંધ થઈ જાય તો જહાજોએ કેપ ઓફ ગુડ હોપ દ્વારા આફ્રિકાની પરિક્રમા કરવી પડશે. આનાથી મુસાફરીમાં વિલંબ થઈ શકે છે અને ખર્ચમાં વધારો થઈ શકે છે. જહાજોને લાંબા અંતરની મુસાફરી કરવી પડશે તો ભારતમાં રશિયન ક્રુડ તેલના આગમનમાં એક મહિનાનો વિલંબ થશે.

બાબ અલ-મંડાબ સ્ટ્રેટની સરખામણી હવે હોર્મુઝ સ્ટ્રેટ સાથે થઈ રહી છે, તેને હોર્મુઝ ૨.૦ કહેવામાં આવે છે. હોર્મુઝ ૨.૦ નામ બાબ અલ-મંડાબ અને હોર્મુઝ સ્ટ્રેટ વચ્ચે વધતી જતી સમાનતાઓ પરથી પડ્યું છે, જેમાંથી વિશ્વના લગભગ પાંચમા ભાગનું તેલ પસાર થાય છે. હોર્મુઝ પર્સિયન ગલ્ફના પ્રવેશદ્વાર પર આવેલું છે, જ્યારે બાબ અલ-મંડાબ લાલ સમુદ્ર અને એડનના અખાત વચ્ચેના માર્ગને નિયંત્રિત કરે છે. આ સામુદ્રધુની કન્ટેનર શિપિંગ અને ખાદ્ય વેપાર માટે પણ મહત્ત્વપૂર્ણ છે. ઘઉં અને ખાતરો સહિત કૃષિ માલ ભારત, યુરોપ, મધ્ય પૂર્વ અને એશિયા વચ્ચે વારંવાર મુસાફરી કરે છે. યમનમાં ચાલી રહેલા સંઘર્ષને કારણે આ માર્ગ પર લશ્કરી પ્રવૃત્તિઓમાં વધારો થયો છે. હુથી જેવાં બળવાખોર જૂથોએ વેપારી જહાજો અને ટેન્કરોને નિશાન બનાવ્યાં છે. આ હુમલાઓને કારણે પરિવહન કરતાં જહાજો માટે વીમા ખર્ચમાં નોંધપાત્ર વધારો થયો છે.

બાબ અલ-મંડાબમાં મુખ્ય સુરક્ષા જોખમોમાં હુથી બળવાખોરો દ્વારા જહાજો પર મિસાઇલ અને ડ્રોન હુમલા, ચાંચિયાગીરીનું જોખમ અને પ્રાદેશિક સંઘર્ષોનો ફેલાવો સામેલ છે. યમનમાં ચાલી રહેલા યુદ્ધે આ કોરિડોરની સ્થિરતાને નબળી પાડવામાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવી છે. હુથી બળવાખોરોએ લાલ સમુદ્રમાં વાણિજ્યિક જહાજોને નિશાન બનાવવાની જવાબદારી સ્વીકારી છે. તેના જવાબમાં અમેરિકન નૌકાદળ અને તેના સાથીઓના નેતૃત્વમાં આંતરરાષ્ટ્રીય ગઠબંધને શિપિંગની સલામતી સુનિશ્ચિત કરવા માટે દરિયાઈ પેટ્રોલિંગ વધારી દીધું છે.

- આ લેખમાં પ્રગટ થયેલાં વિચારો લેખકનાં પોતાના છે.

આંસુના દરવાજા તરીકે ઓળખાતી આ સામુદ્રધુની હવે વર્તમાન પરિસ્થિતિમાં ખરેખર વિશ્વને હલાવવાની ક્ષમતા ધરાવે છે, કારણ કે વૈશ્વિક વેપારની ગતિ તેની સ્થિરતા પર આધારિત છે